

Előfizetési feltételek

helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve:
Egész évre 6 ft — kr.
Fél évre 3 ft — kr.
Negyedévre 1 ft 50 kr.

Hirdetések díja:

centiméterenként 3 kr. Kereskedelmi és gyárosok külön árkedvezményben részesülnek.

Bélyegdíj 30 krajczár.

Nyílt tér sora 20 kr.

KÖZÉRTÉK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

Szerkesztőség

és kiadóhivatal:

Nagyenyedi
Könyvnyomda és Papír-
árugyár részvénytársaság
Főter 38. szám alatt,

hova egy a lap szellemi részét illető közlemények, mint az előfizetések és hirdetések bérmentesen küldendők.

Kéziratok nem adtnak vissza.

Megjelenik hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

„Spitalspolitik.“

A támadások, melyek a monarchia osztrák államából mindennap nagyobb vehemenciával zúdulnak le báró Bánffy miniszterelnökre, szinte izléstelenek kezdenek lenni. De még undorítóbb a magyar ellenzéki sajtó egyes részenek üzelve, amely az osztrák támadásokat magáévá teszi és pusztán a támadás kedvéért hűtlenül elhagyja a nemzeti álláspontot és elárulja a magyar érdeket. Kájan szemrehányásnál egyebet nem jelent e cikkely címűül választott ékes német szó sem, — bocsásson meg érte a szíves olvasó! — mely szót gyorsan felkapott és büntetést érdemlő önmagáról való megfélekedéssel terjeszt néhány magyar lap is, melyek pedig ugyancsak nagy hangon állítják, hogy egyedül ők vetnek bérbe minden hazafiságot.

A kiegyezés kérdésében báró Bánffy miniszterelnök a törvény alapján áll és az osztrák presszióval szemben azzal a kijelentéssel védelmezi meg álláspontját, hogy az érvényben levő törvény értelmében sem újabb provizórium sem lehet, sem az osztrák alkotmány 14. szakasza alapján végleges szerződést nem köthet Magyarország. Ez törvény és igazság és ezen az alapon Magyarország egész hazafias közvéleménye támogatja a miniszterelnököt.

Gróf Thun osztrák miniszterelnök és gróf Goluchowsky közös külügyminiszter utalt a monarchia érdekére, mely nem enged meg tartós szakítást Magyarországgal és Ausztriával közt. Hivatkoztak továbbá arra, hogy az Ausztriában uralkodó helyzetnél fogva báró Bánffy-nak bizonyos előkezeséget kellene tanúsítani még akkor is, ha az kellemetlenségekkel lenne összekötve. Ezzel szemben báró Bánffy a törvényre hivatkozik és a magyar parlament színe előtt tett nyilatkozatára, és követeli gróf Thun ígéretének teljesítését, aki kötelezte magát, hogy a kiegyezési javaslatokat szeptemberben tárgyalatni fogja a Reichsrath által. Gróf Thun ezt az ígéretét nem képes teljesíteni és így immár nem lehet más tárgyalásokat folytatni, mint azokat, melyek a külön vámtérültre vonatkoznak.

Ezt a politikát nevezik „Spitalspolitik“-nak és akadnak magyar lapok, melyek az osztrák támadásokat nemcsak lenyomatták, hanem még élesebb kifejezésre juttatták. Magyarország ezen ellenségének és ezeknek

a politikai ellenfeleiknek legyen elég annak kijelentése, hogy ha nekik Bánffy miniszterelnök politikája „Spitalspolitik“, ezt a politikát egész Magyarország támogatja és hogy ebben az esetben nemcsak a nagy és kompakt szabaddalvó párt, hanem az ellenzék minden hazafias és higgadt eleme is készségesen követi a miniszterelnököt.

Báró Bánffy miniszterelnök határozott fellepése és megtevésthetetlenül törvényes eljárása egy táborban egyesítette egész Magyarországot, mely mint egy ember áll a politikai vezetője mellett és nem törődik a rövidlátók öhütséggel.

A közigazgatási bizottság rendes havi üléséből.

Zeyk Dániel főispán elnöklété alatt f. hó 10-én tartott gyűlésen a választott bizottsági tagok közül jelen voltak Moldován János nagyprepost, Szalánczi Lőrincz, gr. Bethlen Sándor, Török Bertalan, Zeyk Kálmán.

Csató János kir. tanácsos alispán jelentése szerint a közigazgatási ügymenet rendes. Balogh Dezső magyarigermeni birtokos a cselnai patak vizét szőlőtelepe részére öntözés céljából felhasználni kívánván, e célból a szabályzerű tárgyalás megtartott. Az engedélyezés ellen Kiss Bélint es. és kir. kamarás, földbirtokos felebbezést adott be; a közigazgatási bizottság azonban a kulturterménki tervezet fentartásával az engedélyezést fentartotta. A Vincz, Borberek, Sibisán képviselőtestülete, hogy a műtárgyak költségeit fedezhesse, a községi közmunka 1/4 részének pénzben leendő megváltását kérte; a közigazgatási bizottság a kérését jóváhagyta. Sárd községben posta- és távirad-hivatal letesítése végett felterjesztés tetetik. B. Bánffy Kázmér aljegyző által előadott több mezőrendőrségi szabályrendelet elintézése, illetőleg jóváhagyása után tudomásul vétetett, hogy a vingárdi egyes lakosokat illető, azonban az egyes felekezetek között illetéktelemtől kiszórt katonabeszállásolási pénz vissza szereztetvén, az érdekelteknek kiadott.

Tóth Miklós árvaszéki elnök jelentése szerint az ügymenet rendes. A városi árvaszékek megvizsgálására Tóth Miklós elnök küldetik ki.

Dr. Magyarai Károly főorvos jelentése szerint a július havi közegészségügyi állapot nem volt kedvezőtlen. Leggyakoribb volt a váltóház, s a kisebb gyermekeknel gyomor- és belhurut. Diphtheritis 5 községben 23 esetben fordult elő; gyógyult 14, meghalt 8. Kilenz esetben serummal oltották be a gyermekeket, 8 esetben kedvező eredménnyel. Szamarhurut 23 (5 halálos), vereshimlő 17, vérhas 13 (4 halálos), vörheny 4 (2 halálos), himlő 2, trachomanak 58 este fordult elő. Pellágra Krakkóban 1, Felső-Gáldon 2, Tóthfaludon 1, Bucsumban 2, Tompaházán 1 esetben észleltetett, többnyire gyermekkoron túl levő, mezei munkával foglalkozó s főleg csakis kukoricával táplálkozó egyének között. A betegség f. év tavaszán lázzal, fejfájással, szédüléssel s a test fedetlen részein előtört bőrbajjal kezdődött. A nyári napok beállta óta a baj enyhült (valószínűleg a jobb és változatosabb táplálkozás folytán). Nagy-Enyeden 16, Gyulafehérvárról 14, Abrudbányán 7, Vizaknán 8 halálozás történt július hó folyamán. A megyei kórházban 87 egyen ápolatott, meghalt 3, kezelés alatt maradt 40.

Albert Iván kir. főmérnök jelentése szerint az állami közutak kifogástalan karban voltak; az építkezések serényen folynak, a zalathnai átkeelési szakasz s ezzel kapcsolatban az Ompoly és Vulkanpatak szabályozása befejeztetett, a kincstári kohógát áthelyezése kivételével; a 2 km. hosszúságú meghaladó preszákai új ut is befejezéshez közeledik. A törvényhatósági utak, amennyire az utalából lehetséges volt, szintén jó karban tartattak. A balázsfalva-verecegyházi úton 8 új beton-áteresztő épült, a többi utakon pedig 53. A vizaknai nagy hid is befejeztetett. A verespataki és vizaknai utak vízvezető csatornával lattattak el. A fedanyag-szállítás a marosújvári járásban befejeztetett, a többiekben szép eredménnyel foly. Utadobán 911 fnt 92 kr folyt be; hátralék: 58.371 fnt 97 kr.

A közigazgatási bizottság Török Bertalan indítványára elhatározta, hogy a Tóvis községi posta- és távirad-hivatalnak telefon-vezetékekkel leendő összekötése végett a szükséges lépéseket megteteti. A Lándor községi patak szabályozása folytán szükséges hid építése elhatároztatott. A jövő 1899. és 1900. évi közüti költségvetés előkészítése végett alispán, főjegyző, árvaszéki elnök, főszámvevő, Török Bertalan, Batta Bertalan,

TÁRCZA.

Bethlen Gábor fejedelem szülőháza.

— A Közérdek eredeti tárczája. —

írta: Bodrogi János.

Bethlen Gábor, Erdély dicső fejedelme s a Bethlen-kollegium alapítója, 1580-ban született Maros-Illyén, Hunyadmegyében. A nagy fejedelem szülőházát emlékkövel legelőször — és még máig, fájdalom, utóljára — a fejedelem rokona Bethlen István Erdély gubernátora látta el. A kolozsvári városi levéltár egy okirata tanúsága szerint ugyanis Bethlen István 1629. július 14-én Gyulafehérvárról, mint fejedelmi székhelyről, ilyen tartalmu levelet intézett a kolozsvári bírónak Wendrich Pálnak: „Urunk ő Felsége az mely házban született volt Illyén, mely házba ennek előtte valami czimerkövet faragtattam volt, azon házra kívántatván ablak- és ajtókövek, Kegyelmedet intem szeretettel, sőt autoritate functionis parancsolom is, Kegyelmed parancsoljon ez includált jegyzésem szerint az kőműveseknek, hogy mentől hamarabb készítsék el, fizetések fogyatkozás nélkül meglészen az jámboroknak.“

Bethlen István leveléből tehát nyilvánvaló, hogy a fejedelem szülőháza még a fejedelem életében el volt látva emlékkövel, vagy amint a gubernátor mondja, czimerkövel. A Bethlen szülőházáról és a czimerkőről ezután nagyon keveset tudunk. Ugy látszik, hogy az erdélyi nemzeti fejedelemség megszűntével, mint annak — fájdalom — legtöbb emléke, ugy ez is feledésbe ment. Kővári László említi „Erdély régiségei“-

ben, hogy „benne 1714-ben az észak felőli szobák még épen álltak“.

1794-dik esztendőben — mondja Benkő Ferencz a Parnassusi időtöltésben — egy igen szép Emlékezet követ kapta a kollegium (t. i. a nagyenyedi) az illyei romladosított régi várból, méltóságos fő inspector Kurátor Báró Nalázi József ur ő nagysága közbenjárása által, mely a belső thékában a falba rakott, melynek felső részén két angyal egy koronát tart, alatta vagyon a Magyarország és Erdély czimere, ezeknek közepekben egy gyék abroutsban az Iktári Bethlen pár hatyu czimer, a kő két oldalán két oszlop, felyül egy csipkés párkány, legalól e következő aláírás vagyon, melyek valaha atalványban ki voltak festve és kiara-nyozva: Honori, ac memoriae sempiternae. Castrí Ilie natalis ser. sacr. Rom. Imp. et Transilvaniae Principis Gabrielis qui dicto castro paterno. An Xti 1580. feliciter natus est clar. familiae suae Bethlenianae antiquissimae sidus. etc. Ez az emlékkő is, mely nemcsak ritkasága, hanem valóságos drága kincse, ereklyéje volt iskolánknak, az 1849. januári oláh pusztítás alkalmával az intézet összes gyűjteményeivel és emlékeivel a rablásnak és pusztításnak esett áldozatul. Hogy ez idő szerint megvan-e valahol, arról nem tudunk semmit.

A ház, amelyben a nagy fejedelem született, ma is megvan a vasuti állomástól egy negyed órányira a falu között. A birtok, melyen az épület van, jelenleg a báró Bornemissza Tivadar tulajdona. A nem régen épült pompás kastélyval átellenben, ettől körülbelül 35—40 lépés távolságra van a Bethlen Gábor szülőháza. Magánosan álló kis épület az egész, mely különösen egyszerűségével vonja magára az ott járó idegen figyelmét. Az épületet pár évvel ezelőtt javították s az ere-

deti építési styll lehetőleg mindenben megtartva, ketős új ablakkal látták el; a szobák padozata, ajtóí, az épület fedele szintén mind meg vannak javítva. Az ablakok diszeül szolgáló, igen szép faragványu kőpárkányzat, talán épen az, melyet Bethlen István készítettett, egy pár ablakon csaknem teljes épségben maradt meg. Az egész kis kastélynak látszó épületet gondosan kezelt park veszi körül s a ház minden oldala mellett zöldelő fenyő, akác, jegenye és nyírfák csoportja igen kellemes benyomást tesz a szemlőre. Szóval ma már a kis ház és környéke teljesen jó karban van tartva, amiért méltó elismerés illeti az épület mostani tulajdonosát a minden szépet és nemeset lelkesedni és áldozni tudó Bornemissza Tivadar báró urat, ki költséget nem tekintve, hazafias érzése sugallatának hatása alatt annyira rendbe hozta a Bethlen Gábor szülőházát, hogy az a mostani állapotában, mint nemzeti történelmünknek egyik diszes ereklyéje, sokáig fog fennállani. A nemes báró ezen egyetlen ténnyével kiérdemelte az egész magyar társadalom őszinte tiszteletét és nagybecsülését.

Jó volna, hogyha nem maradna sok ideig jel nélkül ez a kis egyszerű ház; hiszen ma már ugy is érdemeseknek és kevésbé érdemeseknek a szülőházát egész halom számára jelöljük meg emlékkövekkel, márványablakkal. Az a nagy ember pedig, aki a kis Erdélyt világtörténeti jelentőségre emelte, akinek jótéményeit a Bethlen-kollegium már 250 esztendő óta ezereknek adományozta és adományozza s akinek megdicsőült történeti alakjára a legalkotmányosabb király is rátette az elismerés örökké élő koszoruját, megérdemli, hogy a szülőházát is egy kis emlékekkel jelölje meg a halás utókor.

Szalánzi Lőrincz, gr. Bethlen Sándor, Zeyk Kálmán, Moldován János k. b. tagok küldetnek ki.

Reinbold Olivér kir. tanácsos pénzügyigazgató jelentése szerint július havában befolyt: Egyenes adóiban: 29.529 frt; összes hátralék: 1.055.587 frt 12 kr; hadmentességi díjban: 251 frt; összes hátralék: 77.625 frt 59 kr; ital- és fogyasztási adóiban: 17.415 frt; összes hátralék: 24.997 frt 47 kr; illetékekben 5819 frt; összes hátralék 297.643 frt 91 1/2 kr; illetékegyenértékben 1485 frt; összes hátralék: 45.546 frt 25 kr.

Az egyenes adó kivétele, a fegyveradó kivétele, befejeztetett.

Több egyes ügy közül felemlítjük, hogy vizaknai Borbáth Pál felebbezése figyelembe vételével, a reá rótt IV. oszt. kereseti adó leiratik. Gyulafehérvár városnál 1897. év végével fennmaradt azonban felhajtathatlan 544 frt 27 kr kincstári tartozás töröltetett. Felenyedi Csorstea Angyel, kinek mintegy 14 hold birtoka van, azon a czímen, hogy neki munkásai részére sok pálinka kell, 100 liter adómentes szesz beszerzését kerte engedélyezni, mit azonban a pénzügyigazgatóság nem engedélyezhetett, nem léven valószínű, hogy oly tömördek pálinkára lenne szüksége aránylag kis számú munkásai részére. Több bervei, henningfalvi lakos birtokára a kielégítési végrehajtás elrendeltetett.

Széplaki Ödön kir. altágyesz jelentése szerint a fogházak állapota rendes.

Dr. Ebergényi Sándor helyettes kir. tanfelügyelő jelentése szerint: Az államiskolák jó karban tartására a vallásügyi miniszter a lefolyt hóban az aszszony népi iskolahelyiség helyreállítására 60 frtot, a zalathnai áll. iskola épületnek csatornázására 397 frt 90 krt utalt ki. A marosújvári áll. iskola gör. kel. hittoktatója részére evi 50 frt tisztelt-díjat utalványozott. A tanitónői testületben abrudbányai övönőve Lak Gizella nevezetett ki, a Maros-Ujvárti üresedésben állott tanitónői állásra pedig Szakács Ilona verespataki tanitónő helyezettett át.

A tanitói ötödeves korpótlék fedezésére a lefolyt hóban államsegélyt nyertek: a vajasdi ev. ref., a tövisi róm. kath., nagylaki ev. ref., ozdi ev. ref. iskolák. Megtagadtatt a verai gör. kath. és magyarlapádi ev. ref. iskoláknak.

Fegyelmi vizsgálat rendeltetett el Zahumenszky István, Balla István, Benkő Dezső és Szilágyi Etel tanítók ellen.

Végül a közig. bizottság több erdőkihágási megfélebeztetett ítéletet intézett el.

Levelezés.

Alvincz, 1898. aug. 10.

— A MartinuZZi-féle kastély. —

Ósregi, történelmi nevezetességekben oly gazdag Alvincz községnek a Maros felé eső részén emelkedik az a nevezetes és építészeti tekintetben is érdekes kastély, ahol Frafer Györgyöt, Martinuzzi bibornokot, Erdély mindenható kincstárnokát meggyilkolták és azután hulláját a kastély alatti árokba vetették Castaldo zsoldosai. Rosszul mondtuk azonban előbb, hogy „emelkedik”, mert a szomorú tény az, hogy bizony ez a kastély „roskadozik”, falait itt-ott bontogatják, köveit elhordják. Tetőzete lyukas, mint a rosta; íves falai dűledeznek, az ajtók sarkaikból kiemelve bevernek a földön, a padlózat felszakadozik, ablak már sehoh sincs. A pompás nagy szobákban, széles folyosókon, mindent az elhagyatottság, a gazdátlanúság szomorú nyoma látható. Pedig a nagy kiterjedésű teleknek s az egykor igazán nagyszerű épületnek van gazdája is: a fehervári káptalan. Hogy még nagyobb legyen az ellentét, szemben a gyászos sorsban levő kastélyval emelkedik b. Horváth Ödön izléses, kényelmes emeletes uri laka és gondosan kezelt parkja, melynek virító zöldje élénk ellentétben áll a büzös mocsárral övezett gyomos, romhulladékkal telt kastélyval és udvarával.

Nem akarunk sohajtozni a szerző és építő ősök nyomdokait nem követő utódok negligenciája felett, de azt hisszük, hogy az a testület, mely e birtoknak jóvedelmeit, előnyeit élvezzi, talán köteles volna terheit is hordozni s a magában is nagy értéket képviselő kastélyt az összeomlástól megvédeni a legszükségesebb tatarozással. Hiszen a lefolyt évtizedek alatt évről-évre rendszeresen munkálva, eddig az egészségtelen, büzös, mocsárlázat terjesztő vizárkot már rég feltölthette volna. Az épület egy részét annak idején az állami iskola részére felajánlva, bérjövödelméből az épület javítható volt. Sőt, ha esetleg a katonai kormány-nál tapogatózódik, talán még jobban is értékesítheti az épületet. De — a látszat erre vall — éppen semmit sem csinálni, negligálni a multat és jövődőt bizony nem méltó egy nagy multu s remélhetőleg még nagyon sokáig nagy nemzeti feladatokra is hivatott testülethez. Mert ha a javadalmak csak arra valók, hogy az ő kezében a pusztulás siralmas képét mutassák, inkább

mondjon le róluk s nyerve ki az engedélyt illetékes helyen, hogy eladhassa.

Gyulafehérvár csak egy órányira van Alvinczhez. Ugyan tegye meg migos Fábrián Sándor nagyprépost ur, ültesse fel egyszer kocsiakra az egész nagyérdemű káptalant egy szép napon s tartson káptalani ülést ebben a hatalmas épületben, hátha valami okosat találának ki. De addig is fedelezzék meg legalább.

— n.

Vegyes hírek.

— **Czimadományozás.** Ó felsége f. évi július hó 27-én Ischiben kelt legfelsőbb eihatározásával Alexy György kir. kohómérnök és zalathnai vegyelemzői hivatali főnöknek a főmérnöki czímet és jelleget legkegyelmesebben adományozni méltóztatott.

— **Költségvetési előirányzat.** Nagy-Enyed város tanácsa ez uton értesíti az érdekelteket, hogy az 1899. évre szóló költségvetési előirányzat a számvétség által elkészítettével, a városi levéltárban közszemlére kitétetett és ott a hivatalos órák alatt bárki által betekinthető. Különben a költségvetési előirányzat nyomatásban is megjelent és az a városi képviselőknek, valamint az érdekelteknek megküldetett.

— **Adózó közönségünk figyelmébe.** Nagy-Enyed város adóhivatala ez uton is felhívja adózó polgárait, hogy miután az összes adók a főkönyvben elő vannak már jegyezve, adókönyvecskéikkel jelenjenek meg a pénztárnál, mert a nem jelentkezők 5—10 fit pénzbírsággal fognak sújtani. Hogy e bírságolást kikerüljék, ajánljuk közönségünknek, hogy a kis fáradságot nem kímélve, adókönyvecskéikbe irassák elő adóikat.

— **A Bethlen-szobor javára f. hó 17-én, szerdán** tartandó nyári mulatság iránt általános élénk érdeklődés mutatkozik. Sietünk figyelmeztetni közönségünket, hogy ha a változó időjárás esetleg a délutáni 5 órára tervezett confettizést és a térenet megátolná is, azért az este 8 órakor kezdendő tánc-mulatság nem maradhat el, sőt a legjobb kedvvel fog bizonyára lefolyni a fedett tánc-helyiségben. Jó étellekről és italokról is gondoskodva lesz.

— **Színészek Nagy-Enyeden.** E hó végén és a jövő hó elején egy érdekes színi évadnak nézünk elébe. A nálunk is igen előnyösen ismert kitűnő színész, Kovács Sándor, Bokody társulatának volt hős és lyrai szerelmese, mint színigazgató fogja magát közönségünknek bemutatni. Egy jó társulatot szervezett és erdélyi körútjában Nagy-Enyeden is tart több előadást. Társulatának jobb tagjai Reviczky Etel primadonna, Mányai Aranka koloratur énekesnő, Breznay Anna hőső, Kántai Teréz komikáné, a férfiak közül: Földváry József bariton, Szathmáry Árpád komikus, Csige Lajos drámai apa és maga Kovács, az igazgató lyrai és hős szerelmese. A bemutatkozó előadás e hó 20-án lesz; színe kerül az igen jó bohózat „Háromláb kapitány”. Az igazgató a rendes helyárak mellett: I. hely 10 frt, II. hely 8 frt, III. hely 6 frt, 12 előadásra bérletet hirdet. Bérlet magánál a jelenleg városunkban időző színigazgatónál lehet.

— **Műkedvelői előadás Balázsfalván.** A balázsfalvi magyar társaság a mai vasárnapon az „Univers” szálló nagytermében műkedvelői előadást rendez. A műkedvelők Berczik Árpád „Igmándi kispap”-ját adták elő, megelőzőleg pedig Mendl Henrik Murai Károlynak „Segélykiáltás a harmadik emelet-ről” című monológiát szavalja el. Az előadást táncz fogja követni.

— **Jótekonyság.** A marosújvári ev. ref. egyház által július 17-én rendezett mulatság tiszta hasznát a „Közérdek” 59 ik számában 380 frt 50 kr volt kimutatva; az után ugyane célra adakoztak: br. Komény Simon 20 frt, gróf Teleki László 10 frt, Kovács Pál 1 frt 50 kr, Fejes Áron 1 frt, összesen 32 frt 50 kr. Így hát ama mulatság 413 frtot jövedelmezett az ujonan építendő templom javára. Fogadják a felülírtet halás köszönetünket. M.-Ujvár, 1898. aug. 12-én. Jancsó Lajos ev. ref. lelkész.

— **Augusztus hó 12-én** volt két éve annak, hogy szülőinket tyuktojás nagyságu jég érte, mely nemcsak a tőkék szép termését, hanem még azok vesszejét is tönkre tette. Ezen csapás, nemkülönben a mult évi nedves időjárás okozta azt, hogy a szőlő fája nem érlevén és fejlődhetvén ki kellően, szőlőink ez idén is általában véve igen gyenge termést mutatnak. Hogy az ily elemi csapásokkal szemben a rendszeres szőlőműveléssel mily előnyösen és sikerrel lehet védekezni és a szenvedett károkat helyreállítani, a legjobb tanúságul szolgál a nagyenyedi vinczélér-iskola örhegyi szőlőjének bő és szépen fejlődött termése. Ezt azért is jónak látjuk érdeklődő szőlőgazdáinknak megzemléslül ajánlani, mert ugyanitt kisebb mérvben több évbeli oltvány-ültetvények is láthatók, melyeknek jól fogamzott s már bőven termő tőkái az oltványokkal való rekonstrukciós sikereire nézve igen érdekes tanúságot nyújtanak.

— **Az E. K. E.** alsófehérvármegyei osztályának 1898. évi augusztus hó 21-én és 22-én a fenesi

Kecske-kőhöz tervezett kirándulásának programja a következő: I. nap (augusztus 21-én): 1. Indulás Zalathnára gyorsvonattal reggel 8 óra 16 perczkor. Érkezés — Tövisen, illetőleg Gyulafehérvárra a zalathnai h. é. vasutára való átszállással — Zalathnára 12 óra 25 perczkor. Ott elszállásolás. A Brassó vagy Arad felől jövők Tövisen vagy Gyulafehérvárt csatlakozhatnak. 2. Zalathnán 1 órákor közös ebéd. 3. 3 órákor tetszés szerinti kirándulás kocsikon az igen érdekes nagymási mútra vagy a Zsidóhegyre, esetleg megtekintése a kincstári aranyolvastó kolók és kőfaragó-ípariskolának. 4. 8 órákor közös vacsora. II. nap (augusztus 22-én): 5. 5 órákor indulás ökr-szekereken és havasi lovakon a fenesi Kecske-kőhöz, érkezés oda 8 és 9 óra között. 6. Ott 1/211 órákor ebéd. 7. Ebéd után 1/212 órákor visszatérés Zalathnára, s onnan a 3 óra 50 perczkor induló vonattal Nagy-Enyedre. Részvételi díj, melybe a Zalathnára való érkezéstől a visszaindulásig a teljes ellátás és az esetleges kocsik vagy hajú lovak díjai is belé vannak számítva, E. K. E. tagoknak 3 forint, nem tagoknak 4 forint. II. osztályu vasuti menetjegy, melyet ki-ki maga vált meg, Nagy-Enyedről Zalathnára és vissza 3 forint. A kirándulásban résztvenni kívánók felkéretnek, hogy részvételi számdékukat folyó hó 17-én déli 12 óráig dr. Varró Lászlónál (Nagy-Enyed, vármegyeház) jelentsék be.

— **Tánczestély.** A vizaknai „Társalkodó Egylet” augusztus hó 15-én saját pénztára javára a sósfüdü dísztermében zártkörű tánczestélyt rendez. Belépti díj: személy-jegy 1 frt, családjegy 1 frt 50 kr. Jegyek előre válthatók Pusku György unál. Kezdeté 8 órákor. Felülírtettek köszönettel fogadtatnak és nyilvánosan nyugtáztatnak.

— **Parkünnepély Pöstyénfűrdőben.** Mult vasárnap, azaz folyó hó 7-én az építendő evang. templom javára fényes parkünnepély rendeztetett Graevenitz grófnő ő nagyméltósága vezetése alatt. Az ünnepély nagyon szépen sikerült, a különféle népjátékok és sok más mulattató dolgok a nagy számban jelen volt fűrdőközönségnek a késő esti órákig kellemes szórakozást nyújtottak. Az ünnepély fényes sikeréről a tiszta jövedelem is tanuskodik, amely majdnem meghaladja az 1000 frtot. Ez idén a fűrdő igen szép látogatottságnak örvend s a fűrdővendégek száma jóval több, mint tavaly; különösen észlelhető ez a szaporodás az új s pompás Ferencz József fűrdő megnyitása óta. Az ez idő szerint itt időző különféle nemzetiségű előkelőségek között megemlítjük a következőket: lovag Bacarrich altábornagy s neje Bécsből, gróf Haugwitz Károly s családja Schlosswaldból, báró Lévy Henrik főrendiházi tag Budapestről, báró Eberstein Fanny Gréczből, Sulkowska herczegnő Beccsből, Balabanoff vasutigazgató Szt.-Pétervárról, Cimbak Sándor belügyminiszteri osztálytanácsos Bukarestből, dr. Friedrich csász. tanácsos Prágából stb.

— **Jó karban levő zongora** egész évi bérletre kerestetik. Elfogadható ajánlatok ezen lap kiadóhivatalába kéretnek szeptember 1-ig.

— **Virrad.** A Martinovits-féle összeesküvés nyomán fakadt vérből nem nyit ki a szabadság rózsája. Sőt mintha gyászolna a föld: az itt-ott feselni kezdő bimbók is mind elfonnyadtak, szármak színtüket veszítve hulltak alá a porba és lón ujra, mint azelőtt vala: siri nemi csend és a merre a szem ellátott: kietlen, pusztá volt a táj. Az ország, az édes magyar haza volt e sivatag. Az emberi jogokért folytatott küzdelem belefut a vértanuk vérebe. A szegény magyar jobbágy tovább húzta a súlyos igát és tovább fizette a tizedet, kilencedet, testét befűzte a verejték a nehéz robotmunka alatt. Részbe volt minden emberi nyomorúságban, de egy parányi sem jutott neki az emberi kincsek legdrágábbikából: a jogból. Az 1802-iki, 11-iki országgyűlések vajmi keveset lendítenek sorsán. Sűrű, sötét éj borul föléje. Alig-alig dereng a felhős égbolton egy-egy fény sugar. Amerre néz, csupa vizasztalúság, míg aztan hirtelen, mintha égi kéz ragadta volna meg a sötétség-gel terhes felhőket, hogy szerte-szétjel hajszolja: sugarözön omlik alá az éjszakába. Megnyílik az 1825-iki országgyűlés: és egyszerre érzik az elnyomottak, hogy közeleg a megváltás perce. Oszlik-foszlik a sötétség. — jön — piros hajnal. Virrad! Sötétség elmulasát, hajnal hasadását rajzolja Benedek Elek „A magyar nép multja és jelene” című hatalmas munkájának 18., 19. és 20-ik füzetében. Mintha a nagy események még jobban megihlettek volna tollát, a kép melyet fest: csupa szín, csupa élet. Ott lüktet soráiban a Széchenyik, Wesselényik, Kossuth Lajosok, Beöthyk, Deák Ferenczyk és a többi nagyok munkájának láza, lelkesedésük heve és a szent ügy iránti szeretete. A titáni küzdelem rajza magával ragadja Benedeket a költőt és a mint jellemzi az eseményeket, az alakokat: beszéde hol harsogó és lángoló, mint e kor nagy szónokaié, hol nyugodtan folyó, mint a mérséklésre intő bölcséké. Am Benedek, a történetíró: miundig higgadtan bírál, megfontolva eleméz. A történetírói objektivitás és az írói lelkesedés harmonikusán egyesül művében. Olvasása taualságos, mint tudós kutatásé és élvezetes, lelkesítő, mint a költő szözeata. A munka, mely szerzőjének bizonyára sok dicsőséget fog szerezni, az Athenaeum kiadásában összesen 40 füzetben jelenik meg és egy-egy füzet ára 30 kr.

A sörárp fajtisza sőt lett termé eredeti és árpáé. Ha árpa van és csirázna főző igény következő

Az össze a tisztán t megfelelő is a legjobb tiszta-e, h imperial, h get. A Che szőrölt tó rint feltún a mag ala lése van, lapocsa i magja nem litott, mig hogy a sz hejuságra mert ezek szemü árp rostot és hektoliter 4-5 gram

Minél fi százelékat anyag van toklász m és nem sz

Ha az a zölés szí szerkezet kemény-e, legyen, ne tiszta sz felszerésbe gyommagt ha a dob s miáttal a beállt rep a kézi ese

A sörá protein va legyen; e szerü trá talajokat ellátni, te hanem in tesen ped fokozza j gesen jav

A sörá viszonyok van piac termelése szakértel

Mily tét, híd alatt, ho alakok, donai, d ott, hova henni sz lönböző polna et val ellá detve. É Mária T

Ez all ban leve kor izlé Az ezt habár b szépsége bejárata

Közgazdaság.

A jó sörárpa ismertető jelei.

A sörárpa-kiállítások bebizonyították, hogy a finom fajtiszta sörárpa ára és szakszerű gondos művelés mellett terméshozama is jóval magasabb, mint a kétes eredetű és a különböző fajták elegyéből álló közönséges árpáé. Ha vékony és vastaghejú, korán és későn érő árpa van összekeverve, ezek egyenlőtlenül dagadnak és csirázhatnak, s így egyáltalán nem elégitik ki a sörfőzés igényeit. A sörárpa jószágának megbírálásánál a következő szempontok a mérveadók.

Az összes árpafélések között legnagyobb termést a tisztán tenyésztett nemes Chevalier-árpa adja a neki megfelelő talajon; ez egyszerűségi sörgyártási célokra is a legjobb. Annak megbírálására, hogy az árpa fajtiszta-e, hogy tehát nincs-e közötté közönséges árpa, imperial, hatsoros árpa stb., ismerünk kell annak jellegét. A Chevalier-árpanak vastag, gyengén és röviden szőrölt tőszálkája van, míg a paraszt árpáké rendszerint feltűnően látható hosszuszőrű. Az imperial-árparól a mag alapjának egy jellegzetesen kiemelkedő türemése van, míg a Chevalier-árpanál e helyen egy kis laposka látható. A hatsoros árpánál a fűzér két oldal-magja némileg görbült és tengelye körül erősen hajlított, míg a középső mag éralaku; kiválóan fontos, hogy a szemek nagyságra, színre, lisztességre, vékonyhejságra a lehető legnagyobb egyformaságot mutassák, mert ezektől függ az egyforma csirázás. A havas, nehéz szemű árpa több keményítőt, a karcsu, sovány árpa több rostot és fehérnyét tartalmaz. A kifogástalan vetőmag hektoliter-súlya legalább 6-8 kg és 100 mag-súlya 4-5 gram legyen.

Minél finomabb héja van az árpának, annál kisebb százalékát teszi az a magnak s annál több extract-adó anyag van a magban. A finom héját a finom fodros toklás mutatja. Az árpa színe világos halvány sárga és nem sötét.

Ha az árpa nincs jól megérve, akkor több-kevesebb zöldes színt mutat. A szem szétharapásakor annak belső szerkezete iránt tájékozódunk; megérezzük, hogy az kemény-e, vagy könnyen törhető; ize tisztán édeskes legyen, ne pedig dohos, vagy savanykás. Az árpa szaga tisztán szalmaszerű; a dohos szagu árpa gyakran csak felerészben csirázik. A vetőmag ment legyen minden gyommagtól és törött szemtől. A cséplőgép — különösen ha a dob szíre van állítva — a szemek csucsát letördeli, miáltal a csira megsérül vagy el is pusztul. A cséplésnél beálló repedéseken penész szokott mutatkozni, miért is a kézi cséplés a vetőmagra nézve előnyösebb.

A sörgyáros nem szereti, ha az árpában 8°/o-nál több protein van, s azt ohajtja, hogy az árpa minél lisztesebb legyen; ezt megfelelő műveléssel vagy a talajnak cél-szerű trágyázásával lehet elérni, nevezetesen az árpatalajokat nem szabad nitrogénus trágyákkal túlbőven ellátni, tehát sem istállótrágyával, sem chili-salétrommal, hanem inkább foszforsavdus ásványi trágyákkal, nevezetesen pedig superfoszfáttal, amely nem csak a termést fokozza jelentékenyen, de az árpa minőségét is lényegesen javítja.

A sörárpa-termelés igen jövedelmező, ha megfelelő viszonyok között gazdálkodunk; a jó sörárpanak mindig van piaca s többnyire igen jó áron értékesíthető, de termelése a kedvező talaji és éghajli viszonyokon kívül szakértelmet sok utánjárást, és kiváló gondozást igényel.

Csarnok.

Bécs. Velence. Fiume.

Irtá: Nagy Ellis.
(Vége.)

Mily ellentétet képez e ragyogás, fény azzal a sötét, hideg sirtólattal ott a kapuczinusok temploma alatt, hol mint por és hamu pihennek azon büszke alakok, kiknek egykor részben ezen drágaságok tulajdonai, díszei voltak. Sötétség, egyszerűség honol most ott, hova küzdelmek után, fénytől, zajtól menten, pihenni szállottak. A sirtólattal sorban lerakott 126 különböző nagyságu érczkoporsó között mint egy kis kápolna emelkedik ki Mária Terézia hatalmas, szobrával ellátott koporsója, emlékének halhatatlanságát hirdelve. És nem hiába, mert Bécsben lépten-nyomon Mária Terézia nagy alkotásaival találkozunk.

Ez alkotások egyike a Burg egy része is, mely azonban levette régi, ódon alakját, rendre-rendre a mai kor izlésének megfelelőleg, teljes pompájában díszleg. Az ezt újalakító építkezések még jelenleg is tartanak, habár befejezésüköz közelednek. Nevelik még a Burg szépségét a körüle elterjedő díszes parkok és kört; bejáratánál pedig Savoyai Jenő és ezzel szemben Ká-

rolly (toszkánai) hercegnek érczből készült óriási lovas szobrai emlékeztetnek a régebbi idők dicsteljes napjaira.

A Burg körül emelkednek Bécsnek legszebb magán- és középületei. Itt látható a Burg-színház, az ország-háza (Parlamentsgebäude) és a városháza, továbbá az egyetem épülete; mind világra szóló alkotás, részben góth. részben modern stílusban, nagyszerű belső berendezéssel. Különösen ezek teszik Bécsset széppé és ezek adják meg világvárosias jellegét.

A császári udvartartáshoz tartozó épületek közül megemlítem a nagyszerű istállót is több mint 800 lóval, melyek az udvarnak tartózkodása szerint vannak elosztva u. m. Bécs, Schönbrunn, Lainz, Laxenburg stb. Temetések alkalmával az uralkodókat fekete, a főhercegeket pedig fehér lovak szállítják utolsó és örök lakóhelyükre. Külön termekben vannak elhelyezve a temetkezési, dísz- és közönséges használati lószerszámok, valamint a nagyszámu kocsai. Itt látható azon koronázási kocsit melyet I. Napoleon Bécsbe való bevonulása alkalmával használt; ugyanez szerepelt I. Ferenc és V. Ferdinánd koronázása alkalmával. A legérdekesebb valamennyi között azon aranyozott szán, melyen egykor Mária Terézia szánkázott. Végre megemlíthető a fegyvertár, melyben többek között gondosan elhelyezve pihennek a muszka császár, a német császár, a török szultán ajándék-fegyverei.

Mindezek után Bécs város nevezetességeit általában megnézve, megismerve, kiértem a Praterbe, hol most a jubiláris kiállítás útjára tanyáztam. Legszebbek itt az iparcikkék, melyek a rotundában gyönyörködtetik a szemet. Továbbá említésre méltó még a tanszerek kiállítása, melyek között érdekesek a vakok és süket-némák tanítását érzéki tárgyak.

Mivel ezen kiállítási épületek a Prater sétatályait nagyobb részben lefoglalták, így tehát a közönségnek mulatni kívánó része „Venedig in Wien“ felé veszi útját, amely egy igen kellemes szórakozást nyújtó hely. Ha pedig Bécs lakossága zöldbe, kiránduló helyekre kívánczik, e város környéke azokban is bővelkedik. Schönbrunn, Laxenburg az uralkodó család gyönyörű nyaralóival, Baden kén-szfürdővel és régi várronjaival, majd Helenenthal, Vorderbrüll, Hinterbrüll vadregényes, sziklás, fenyves vidékükkel és pompás nyaralóikkal, felséges tiszta levegőjükkel gyönyörködtetik és szórakoztatják a kirándulókat.

Bécsből Nabresinán és Cormonson át Velenceig az út valóságos élvezet volt; a szebbnél szebb panorámák egymást váltották föl. Előbb zöldelő hegyek, később a Karszt kopár, terméketlen sziklái, melyeken csak imitt-amott látni egy-egy bokrot, cserjét, majd a távolban az Alpoknak örökös hóval és jéggel borított csúcsai tündököltek a napfényben, egybeforrva az égnek kéjével.

Tovább haladva hatalmas fenyvesek tűntek elő, nagyságuk és szépségük teljes tudatával büszkén tekintve fölfelé, míg odább a kis falvacskák szerényen meghúzódva a zöldelő völgy ölén, félve bámulják a láthatárt képező Alpok csúcsait. Azután a vonat villámgyorsasággal tűnik tova és már-már észrevehető a levegő melege, a növényzet átalakulása. Sima, egyenletes terület, gondosan művelve, minden zöldebb, bujább: mintha Olaszországban volnánk. Amott felbuknak a tenger és ez minden kétséget kizár, valóban ott vagyunk célunknál!

Hány százan és ezren énekelték meg Olaszország kék eget, zöldelő növényeit és hányan a tengert, dicsőítve, félve, bámulva. Most, miután mindazt, miről annyit hallottam, meglevénedve — a maga valójában — láttam, nem csodálom, ha a festő ecsettel, a költő tollal és mindenki a maga módja szerint dicsőíti, magasztalja.

Minden eddig látottak és hallottak fölé emelkedik Velence, ez a csodás tündér város, mely a monda szerint Aetius római hős hamvai fölött emelkedett, azután folyton nőtt, hatalmassá lett, tündöklött, végre aláhanyatlott, de megőrizte nagyszerűségét régi emlékeiben.

Mielőtt azonban Velencébe értünk volna, közlekedési akadályok miatt pár óra hosszat kellett várni Udine-ben. Ez épen jó alkalom volt arra, hogy egy kisebb olasz várost megismerhessek a maga valójában.

Mivel ott a lovak jelentékenyen kisebb számmal vannak, mint nálunk, csak egyfogatu kocsik láthatók, de azok is csak ritkaság számban. Egy ily négyütes, bársony belésű kocsin vitt végig a városban a lakozott czilinderű bérkocsis. De bizony sem az épületek szépsége, sem az utcák rendje, tisztasága nem lepett meg; egyedül a növényzet buja tenyészete az, ami a figyelmet megragadja. A város belsejében egy pár nem nagyon tiszta kanális, melyben itt-ott fehérenmüt mos-tak, kiterítve azután a nyitott ablakok párkányára; az elzárt kicsiny ablakokat pedig fatáblák borították. Az

utcák keskenyek, a házak lapos fedelükkel keleties kinézésűek. Udine városnak 39.000 lakosa van és az olasz láma között, meglepetésemre, magyar szót is hallottam egy embertől, és nem tévedek, ha azt hiszem, hogy itt az egyedüli volt. Egy Burghardt nevű győri magyar ember, ki mint kiszolgált katona itten letelepedve, vendéglőt nyitott. Örömeben, hogy honfiait lát-hatja, magnolia-fajának összes virágaival lepett meg. Udine egyedüli nevezetessége Garibaldi szobra, melyet e városban, mint szülőföldjén, emeltek emlékére.

Ekképpen megnézegetve egyet-mást, az induló vonattal tova rohogtunk. Az ablakon ki-kínézve vártam a percek haladását, míg végre este 10 órakor a vonat megállt és én Velence induló-házából beléptem egy kényelmes gondolába, ami a bérkocsit helyettesíti. Sötét volt mindenütt, amint gondolánk tova siklott a szűkebbnél szűkebb kanálisokon s csak itt-ott pislogott egy kis világ, elő emberek létezését jelezve. A mely-séges csöndet csak a viznek locsbanása zavarta meg, amint az evező néha-néha belecsapódott. Utunk két magas palota-sor között vezetett, több hid alatt haladva át. Ez elhagyatottságban önkénytelenül fölelevenedik az ember fantáziájában azon rémes kor, melyben egy-egy embernek eltűnéséről csak a kanális vize s az éj sötétsége beszélhetett. Mintegy háromnegyed óráig tartott e kínos út, míg kiértünk a lagunákra, hol több gőzhajó és gondola között haladva, végre kiléphettem Velence szárazföldjére.

Velence magán hordja a letűnt hatalom és nagyság jellegét. Tekintélyes palotái az idő nyomai látszanak s talán még ez is fokozza szépségét, érdekességét. Legnagyobb szárazföldje a Szt.-Márk-tér, hol Velence legszebb és legnagyobb épületei díszelnek. A legre-gőbb a doge-palota, melynek mesés értékeit növeli még az a sok történelmi emlék, mely hozzá fűződik. A gót stílus palota korintusi oszlopos, hosszú folyosójának közepén hallotta Velence népe 1749-ben az utolsó halálos ítélet kikiáltását. Ezután a dogek uralmával együtt tűnt le Velence fénykora, de emlékét őrzi az a tömredek múkincs, mely a doge-palotában látható. Itt díszelnek Velence legszebb képei, melyek világ-szerzte mintákkal szolgálnak a festő-művészeknek: Tician, Paolo Veronese, Tintoretta, Bellini, Palma, Belotti mesterművei.

A palota legnagyobb terme a tanácsterem, hol a trón mögötti falon az összes eddig ismert olajfestmények legnagyobbika, „A paradicsom“ látható, festette Paolo Veronese 634 alakkal; fönt pedig, ezen terem-ben, közben van elhelyezve a 827-ik évtől 1797-ig uralkodott 76 doge arcképe. Még több díszes termen áthaladva, annak jelöl, hogy az életben mily gyorsan váltja fel a fényt a sötét árny, a dicsőséget a gyász és a fájdalom, ott találjuk közelben a sziklafalakkól kirakott börtönöket is, melyek az akkori idők kegyet-lenségeiről sokat, nagyon sokat beszélhetnének. A börtönfűlkék sötét folyosóin áthalatva, a „söhajok hidjának“ hatalmas vasajtója előtt állottunk meg.

Annyit hallottam és olvastam már e hidról, hogy szinte magam előtt vélem látni, amint az elítéltek utolsó földi utjokat tették. Kíváncsian, figyelve vártam, míg az erős zár megnyílt és ekkor a külvilágtól el-zárt kettős, szűk folyosó tárult föl; ez volt a söhajok hidja, a „Ponte de sospiri“. A magas, kicsiny, vasrá-csos ablak bizony nem sok világosságot bocsátott be; így gyászos sorsukhoz méltó uton haladtak az ártatlanul vagy igazságosan elítélt teremtmények a halál elébe. A hidnak egyik folyosóján a politikai, a mási-ikon pedig az egyéb bűnösöket vezették.

Innen kiérve, a palota udvarán látható ennek össze-függése a Szt. Márk templommal, melyben a mozaik művészet legnagyobbszertű alkotásait bámulhatjuk. Kupoláit és falait élénk színtű mozaik egyházi képek díszítik.

A templom előtt elterülő Szt.-Márk-téren áthaladva, a szeliden röpkedő galambcsapatok között eljutunk a királyi palotába, mely műzléssel berendezve, mult idők emlékei mellett a mai kort képviseli. A királyi család lakószobáit egyáltalában az egyszerűség jellemzi, de annál díszesebbek, ragyogóbbak a fogadó-termek. Ezeknek sokasága hosszú sort képez, melyen áthaladva gyönyörködhetünk, Rafael, Murillo, Tintoretta, Tician és még számos híres mester képeiben. Innen kiérve, a piazzettára, a Campanille-torony csigavonalban kanyargó útján (lépcsői nincsenek) fötmenve, majdnem száz méter magasságból látjuk a tengerből kiemelkedő város gyönyörű panorámáját.

Fölkerestük Velencének legszebb és legkelleme-sőbb kiránduló helyét, a Lidót is, hova különösen délután özőnlük a nép fürdeni. A fürdőépület terraszán a terített asztalok mellett ülő nagyszámu közönség gyönyörködik a fürdőzők tarka-barka sokaságában. S a zene hangjai mellett mozogva jönnek a hatalmas hullámok, felcsapva a partra és elborítva mindent, mi ut-

jokban áll. Amott hintáznak, usznak a korlátot képező kötélig, némelyek pedig a parton hasra fekvé várják a hullám érkezését. Ekképpen megfrissülve, jobb kedvvel térünk vissza a városba, melyet igazán nehéz szívvél hagytunk el.

Velence lagunáin gondolával elértük „Dániel Ernőt“, a nagy tengeri hajót, mely indulóban volt Fiume felé. A hajó oldalán lévő keskeny vaslépcsőn fölmászva, kényelmesen elhelyezkedtem a fedélzeten, hol még egy pár utas, az ottan lévő tábori szekékben hátradőlve, szemlélte a tengerből kiemelkedő várost. Megindultunk. Hajónk hosszú hullámvonalat hagyott maga után. Csendesnek látszott a tenger. A sűrű habok még játszadoztak a lemenő nap sugarával, s a szép palotáknak már csak tornyai látszóttak; tovább haladva, a látóhatárt képező hegyek is eltűntek és hajónk kiérkezett a nyílt tengerre. Viz mindenütt, amíg a szem ellát, s a messzeségben úgy látszott, mintha ég és víz találkoznának.

A felkelő holdat felhők borították, s a villámások egymást érték. A hullámok eddigi kellemes ringatásai oly erőszakos lökéseké váltak, hogy lehetetlen volt a fedélzeten tovább maradni. Az utasok bevonultak fülkéikbe; így reméltek menekülést a tengeri betegség elől, melyben egyik-másik már sínlódott. Recsegett, ropogott a nagy alkotmány, amint a tenger roppant erejét próbáigatta rajta; hol orrán, hol oldalán jött egy-egy hatalmas lökés.

Hajónk azonban vitézül kiállott minden ostromot, s mire a felkelő nap megaranyozta a megszelidült tenger habjait, már Fiume hegyei látszóttak; egy pár óra és a kikötőből — helyi szokás szerint nem lévén ott kocsis — kényelmesen sétálhattunk be Fiume egyik kényelmes szállodájába.

Pár napot töltöttünk hazánk e híres kikötő-városában, nézve érdekességeit, élénk forgalmu kikötőjét, gyönyörködve József főherceg pálmadus kertjében, a tersattói esodatevő templomban s a regényes várban, honnan oly remek kilátás van a tengerre. Még nagyobb örömem telt Abbazia gondosan művelt babér- és ciprusligeteiben, hova rövid kis órai hajókázás után érhetünk el. Abbaziának fardői gondosan el vannak rekesztve, mert a tengernek ezen környékén néha felbukkanó szörnyek jól elneuek máskülönbén a fürdőző közönségnek rovására.

Összehasonlítva Abbazia fürdőit a velencei Lidóval, az elsőbbséget bizonyára ez utóbbi nyerne el. Egyáltalán a tengerben való fürdés nagyon kellemes, amint a hullámok mozgásával hideg és meleg áramlatok váltakoznak.

Fájdalom, hogy oly hamar útott a hazatérés órája, melyben el kellett hagynunk a tengert szépségeivel, kellemességeivel, melynek emlékeit most itthon már csak fanfaziám segítségével idézheti vissza, hogy lelki szemem gyönyörködjenek a multnak mindjobban távozó, halványuló remek képében.

Szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY. TÖRÖK BERTALÁN.

Kiadó:

Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráruhágyár részvénytársaság.

Nyomatott a Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráruhágyár részvénytársaság könyvnyomdájában.

Hirdetéseket felvesz és jutányosan számít lapunk kiadóhivala.

885—1898. bvrgh. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.-ez. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az abrudbányai kir. járásbíró-ság V. 19. 7. 1898. számú végzése folytán dr. Pap Lőrincz ügyvéd által képviselt zalathnai Oláriu Nicolae javára odaváló Moldován Mihály ellen 700 ft tőke, ennek 1894. évi 5% kamatai és eddig összesen 35 ft perköltésig követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság 898. §. foglalt és 803 frtra becsült, az 1898. évi márczius 4-én felvett jegyzőkönyvben foglalt 3 kanca, 2 fuder-s kocsis, 1 szán és 3 ökörhám, különböző nemű háziutórok, konyhaedények, porzellán és ívegművek, asztalnemű, férfi és női ruhák, 1 aranyóra, 1 aranylánc, 2 aranygyűrű és 2 arany fülbevaló-ból álló ingóságok nyilvános árverés útján eladotnak.

Mely árverésnek az abrudbányai kir. járásbíró-ság idézett sz. kiküldetést rendelő végzése folytán a helyszínen, vagyis alperes lakásán Zalathnán leendő eszközésére 1898. augusztus hó 26-ik és következő napjának d. e. 9 órája határidőül kitétik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-ez. 107. §-a értelmében a legelőbbet igénynek becsírán alul is eladni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t.-ez. 108. §-ban megállapított feltételek szerint lesz kifizendő. Végül felhívatom mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítéshez tartanak jogot, amennyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéseig alulírt kiküldöttnek vagy írásban beadni, avagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő a hirdetménynek a bíróság tábláján kifüggesztését követő naptól számítatik.

Kelt Abrudbányán, 1898. évi aug. hó 10. napján.

Szabó Dénes,
kir. bírósági végrehajtó

1543 1—1

Kérje
The Continental
a Bodega Company.
oilághirű spanyol és portugál
borait
Sherry
Portbor
Malaga
Madeira
Tarragona stb.
Kaphatók az összes finomabb
fűszer és csomage kereskedé-
sekben, valamint poharanként
az előkelőbb szállodák, kávéházak és vendéglőkben.
Saját fiók: Budapest
csakis: IV Kossuth-Lajos és Uvilág utca
sarkán, a Genry-Casinoval szemben

1429—898. tkvi.

Árverési hirdetmény.

A nagyenyedi kir. járásbíró-ság mint telekkönyvi hatóság által a nagyenyedi kisegítő takarékpénztárnak Magó József, Magó Ferencz, Magó István, Magó Maria és Magó Kata elleni végrehajtási ügyében végrehajtató kérelmére a végrehajtási árverés 250 ft tőke. ennek 1891. évi szeptember hó 8. napjától járó 8% kamatai, 26 ft 08 kr

már megállapított, valamint jelenlegi 4 ft és a még felmerülő költségeknek kielégítése végett végrehajtást szenvedőknek az ozdi 95. sz. tjkvben A + 1—29 rendszám alatti ingatlanaira 1186 ft megállapított kiküldési árban elrendeltetik.

Az árverés 1898. évi szeptember hó 2-ik napján d. e. 10 órakor Ozd községben fog megtartatni.

Árverezni szándékozók, végrehajtató kivételével, tartoznak az ingatlanok becsírának 10%-át készpénzben vagy óvadékképes értékpapirban letenni.

Vevő köteles a vételárát az árverés jogerőre valta után 3 egyenlő részletben, 15, 30 és 60 nap alatt, minden vételári részlet után az árverés napjától 6% kamatokkal együtt, a nagyenyedi kir. adóhivatalnál mint bírói letéti pénztárnál letétetni.

A bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámítatni.

Az árverési feltételek a hivatalos órák alatt ezen kir. bíróság mint tkvi hatóságnál és Ozd község előjáróságnál tekinthetők meg. Az elrendelt árverés a fentirt tjkvben feljegyzetelni, végre az árverési hirdetmény törvény-szabta módon közzétételre rendeltetik.

Míról érdekelt felek értesítettek.

A kir. járásbíró-ság mint telekkönyvi hatóságól

Nagy-Enyed, 1898. május hó 13. án.

Csernátóni Vajda Péter,
kir. járásbíró.

1543 1—1

Kitűnő
vastag hántott cserefát
ajánlunk ölet 10 frton házhoz
szállítva, tömötten összerakva.
Előre rendelhető Bisztritsány
Lajos üzletében Nagy-Enyeden.
Varga Mihály és Társa.
1506 9—10

Több mint 50 év óta sikerrel használtatik!
ESZÉKI SPITZER-KENŐCS
és az
ESZÉKI SALVATOR-SZAPPAN.
Valódi minőségben csakis, mint eddig,
ezentul is Eszéken, felsőváros
Dienes C. J.-féle
gyógyszertárban készűl és megrendelhető.
Szeplőket és májfoltokat,
valamint az összes bőrtíztá-
tálanságokat biztosan el-
távolít.
Tégely valódi Spitzer-kenőcs 35 kr.
1 üveg „ Spitzer-mosdóvíz 40 „
1 darab „ Salvator-szappan 50 „
1 doboz „ lyoni rizspor 3 „
1 színben „ 50 kr és 1 frt.
1 tégely kézpaszta „ 60 kr.
Figyelmeztetés!
Csak akkor valódi, ha a fenti törvényileg beigtatott véd-
jeggyel el van látva, és kéreik a t. közönség csakis DIENES-
féle eszéki kenőcsöt és szappant kérni és elfogadni.
1486 9—11

EGÉSZEN FRISSEN ÉRKEZETT.

Előre bátorodom a birtokos uraknak szíves tudomásukra hozni, hogy valódi javított Wermorel peronospóra permetezőim már utba vannak, ezekből a mult évben is közel 40 drbot adtam el és aki csak tehetne, még utána rendelt; ez biztosítást nyújt, hogy ezek a legjobbak. Az idén érkezendők között még az a javítás is van, hogy folyadéktartójuk oly kemény érzékből készűl, mely képes a kékkő-oladt pusztításának ellent állani. Legkönnyebben szétszedhető, bárki által igazítható és összeállítható. Teljes jótállás mellett árusítom el 12 és 14 frton. Ezek felől Deák Tamás ur, Budapest székesfőváros szőlő- és gyümölcsgazdasági intézője, ugy nyilatkozik, hogy ez idő szerint a legjobbak. Ugy a minta permetező, mint a nyilatkozat nálam már is megtekinthető. Kékkő legerősebb, legolcsóbb napi áron, nálam mindíg kapható. Nemes acézből készűl kaszáimat jótállás mellett jó előre szintén ajánlom.

Tisztelettel értesítjük az építető közönséget, vállalkozókat és hivatalo-
kat, hogy bizományosunk Bisztritsány Lajos uhoz Nagy-Enyedre
nagyobb mennyiségű

Roman és Portland cementet

küldtünk. A beocsini cement legjobbnak bizonyult minden gyártmány felett. Bizományosunk bármely állomásra a fentebbi beocsini gyártmányokból leg-
olesőbban szállít bármekkora mennyiséget. Tisztelettel

BECSINI CEMENT UNIÓ.

Bethlen-utczában

3 szoba, konyha, pineze, dísznő-ól, tyuk-
ketrecz, és faskamrával ellátva kiadó.
Bővebben értekezhetni Bisztritsány
Lajosnál.

A leghiresebb gőzmalmi liszte-
ket leszállított áron ajánlom.

Korona-tyukszem- és szemölcs-tapaszt mindenkinek ajánlok.
Egy doboz ára 30 kr. Biztos eredményről szavatolok, ellenben a pénzt
teljesen visszaadom. Friss caviárt, angolnát, pisztrángot, szárdi-
niát és orosz halakat jutányosan ajánlok. Teljes tisztelettel

1845 29—52

Bisztritsány Lajos.

Egy 13—14 éves jó erkölcsű fu

tanulónak

elfogadtatik.

Friss székely turó és kaskavál mindig kapható.

Előfizetés

helyben házhoz

postán

Egész évre

Fél évre

Negyedévre

Hirdetés

centiméteren

dők és gyárosok

ben re

Bélyegdíj

Nyílt tér

Felség

(B.) Hatva

dás nagy go

sleges Urunk

India császár

kodási idején

nek birodalm

zása szerenc

lyebb hűség

mal ragaszk

rályunkhoz.

a szeretettel

intézi, részt.

Atyai gond

rult hozzá a

tized óta o

anyagi munk

Habsburg-ha

mint Ó, eme

léke iránt e

oly mérvben

művészet Ó

magas műzsl

fejedelmi b

ságot évről

intézmények

kezik emeln

még jobban

kenység, me

dani és sike

sági vezér

delmei köz

nak közönl

közés mara

lettek volna

kultura ves

Ime most

mányai, res

len kezű ve

országgal sz

teremtettek

megoldja a

máltányossá

jából.

E nagy

születésnapj